

Demokrata, 1996. január 25.

A Magyar Állami Hangversenyzenekar az év végén távol-keleti koncert-körúton járt. A turnén az együttes új igazgatója, Kovács Géza is részt vett. Vele beszélgetünk a MÁV Szimfonikusoktól az ÁHZ-ig megtett útról, a zenekarral kapcsolatos terveiről.

— Hogy került a MÁ V Szimfonikusokhoz? Volt vasutas a családban?

– Inkább a muzsikának volt hagyománya a családbunkban. Édesapám eleinte kántortanító volt, nagyszerűen orgonált. Később úttörő szerepet vitt a Galgamenti népművészet feltárásában. Jómagam ének-zene-népművelés szakos diplomát, majd karvezetői képesítést szereztem. Különböző művelődési központokban voltam kórusok, zenekarok művészeti vezetője, majd a SZOT-hoz kerültem. Pályázat útján nyertem el a MÁV Szimfonikusok igazgatói posztját.

– Az utóbbi években nem volt megszokott dolog, hogy menedzser is dolgozzék a zenekarral, amely ráadásul az Államvasutaké.

– Súlyos szakmai és pénzügyi helyzetben volt a zenekar, nehéz éveket éltünk át, még az együttes feloszlata is fölmerült. Végül sikerült megmenteni száz ember munkahelyét és a '45 utáni magyar zenekultúra fontos részét. A zenekar egyrésze kicserélődött, a létszámot csökkentették, és közcélú alapítványként működünk tovább.

– Már egy évvel ezelőtt csiripelték a verebek, hogy távozni készül a MÁV-zenekar éléről...

– 1993 óta hívtak más együttesekhez, de akkor elhárítottam, mondván: úriember beteg feleségtől nem válik. Amikor a zenekar helyzete minden tekintetben javult, néhány heti keserves gondolkodás után igent mondtam az ÁHZ felkérésére.

– Milyen feltételekkel?

— A körülmények érzékeltetésére: 1952-ben lépett hatályba az a Rákosi-féle kormányrendelet, amely létrehozta az akkori Országos Filharmóniát. Ez egy monolitikus társadalom monopolintézménye volt, kézben tartották a hangversenyrendezést is. Mára a helyzet megváltozott, ez a struktúra tarthatatlan. A nagyvilágban a zenekarok a legmodernebb marketingtevékenységet folytatják a támogatók megnyerése érdekében. A Nemzeti Filharmóniához beadott javaslataimat módosítás nélkül elfogadták. Ezek szerint a zenekarnak mihamarabb önálló jogi személlyé kell válnia, és közalapítványi formában kell tovább működnie. Ezután is szükség van az állami gondoskodásra, hiszen az ÁHZ a magyar állam reprezentatív szimfonikus zenekara, ugyanakkor lehetővé kell tenni a korszerű működést, a külső támogatások fogadását, célszerű fölhasználását.

— Ez eddig csupán a zenekar működéséhez szükséges minimum.

— Valóban. Ezután következik a menedzsment, a marketing munka, hogy a zenekart a hazai és a világpiacon a lehető legjobban „értékesíthessük”. Támogatókat kell föl kutatni, ehhez kapcsolatokra kell szert tenni, hiszen aki nincs jelen a médiában, az igazából nem is létezik. Akiről nem írnak, csekély eséllyel indul a szponzorokért folyó versenyben.

— A komolyzene is áru?

— A '80-as évekig föl sem merült a gyakorlatban, hogy a kultúra áru, holott Nyugaton már régóta a legkeményebb piaci viszonyok között működtek a zenekarok. Én is alaposan körül néztem a világban, vajon hogy csinálják a legnagyobb együtteseknél.

Részt vehettem egy — Solti György által szervezett — szemináriumon, amit kimondottan kelet-európai zenekari menedzserek részére indítottak.

– A szervezeti-gazdasági változások bizonyára konfliktusokkal járnak. Hogyan egyeztethetők

össze a művészek ambíciói és a piaci igények?

– Elég nehezen. Minden karmesternek, előadóművésznek vannak álmai, az igazgató viszont azt tudja, hogy mire mennyi pénz van. Manapság a kották bérleti díja, a szerzői jogdíjak százezrekre rúgnak. Még azt is jól meg kell gondolnunk, hogy itthon hány Bartók- vagy Kodály-művet adunk elő. Az sem mellékes, hogy egy-egy darab mekkora apparátust igényel. Ezért is szükséges, hogy az állam létrehozzon egy hangversenyalapot, amely bárki által megpályázható lenne.

— A Fesztiválzenekar anyagi gondjai azt sugallják, hogy merész vállalkozás a zenekar önállóságára törekedni.

— A sorsuk figyelmeztető számunkra, hiszen ők is a magyar gazdaság „szereplőinek” támogatásaira alapozták működésüket. Ennek ellenére az ÁHZ által képviselt hagyomány eddig is elegendő volt ahhoz, hogy a támogatókat megnyerjük. Látok esélyt külföldi szponzorok bekapcsolására is. Egy-egy nagysikerű külföldi turné után megnő a támogatói kedv. A sikeres távol-keleti koncertjeink pedig bizonyára hozzájárultak a hazánkról kialakuló kedvezőbb képhez. A Japánban és Dél-Koreában tartott koncertjeinknek több mint ötvenezer látogatójuk volt, s a televízióban is sok millióan élvezhették a hangversenyeket. A közönség Oszakában 39 percig, Tokióban pedig 50 percig tapsolt, ráadást követelve.

Zétényi Zoltán